

32T LOPH

Total number of pages - 8

2022

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Q. No. 1 carries 1 mark each 1×12 = 12

Q. No. 2 - 13 carry 2 marks each 2×12 = 24

Q. No. 14 - 23 carry 4 marks each 4×10 = 40

Q. No. 24 - 27 carry 6 marks each 6×4 = 24

Total = 100

1. Give very short answers :

1×12=12

অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the ideal of Logic ?

তৰ্কবিজ্ঞানৰ আদৰ্শ কি?

(b) Is the conclusion of Analogy certain ?

সাদৃশ্যানুমানৰ সিদ্ধান্ত নিশ্চিত হয়নে?

(c) Give an example of Unscientific Induction.

অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

(d) On which Law is the Quantitative mark of a cause based ?

কাৰণৰ পৰিমাণগত লক্ষণ কি নিয়মৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত?

(e) What was the hypothesis with the help of which the 'Law of Gravitation' discovered ?

কি প্ৰকাৰৰ প্ৰকল্পৰ সহায়ত 'মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ নিয়ম'ৰ আবিষ্কাৰ কৰা হৈছিল?

(f) What is the meaning of the Greek word 'Ethos' ?

গ্ৰীক শব্দ 'Ethos'ৰ অৰ্থ কি?

(g) What, according to Indian Philosophy, is the Supreme and Ultimate end of human life ?

ভাৰতীয় দৰ্শন অনুযায়ী মানৱ জীৱনৰ চৰম লক্ষ্য বা আদৰ্শ কি?

(h) Write the name of the Inductive Method which enables us to proceed from cause to effect and effect to cause.

কাৰণৰ পৰা কাৰ্য আৰু কাৰ্যৰ পৰা কাৰণ নিৰ্ণয় কৰিব পৰা আগমন পদ্ধতিটোৰ নাম লিখা।

(i) Give an example of Secondary Quality.

গৌণ গুণৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

(j) Is Ethics a positive science ?

নীতিবিদ্যা বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞান হয়নে?

- (k) Who has defined religion in terms of value ?
মূল্যৰ দিশৰ পৰা ধৰ্মৰ সংজ্ঞা কোনে দিছে?
- (l) Which theory of Truth does Naive Realism support ?
সৰল বাস্তৱবাদে সত্যতাৰ কোনটো মতবাদ সমৰ্থন কৰে?
2. Give an example of Good Analogy. 2
সুসাদৃশ্যানুমানৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।
3. What is 'Hypothesis concerning Agent' ? 2
'কৰ্তা বিষয়ক প্ৰকল্প' কাক বোলে?
4. Give an example of 'Plurality of causes'. 2
'নানা কাৰণবাদ'ৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

Or/ নাইবা

- What do you mean by 'Conjunction of causes' ? 2
'কাৰণ সমন্বয়' বুলিলে কি বুজা?
5. Explain the moral condition of observation. 2
পৰ্যবেক্ষণৰ নৈতিক চৰ্তটো ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

- State *two* advantages of simple observation. 2
সৰল নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।
6. Give a concrete example of the Joint Method of Agreement and Difference. 2
মিশ্ৰ অস্থায়ী ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ এটা বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।
7. Mention *any two* characteristics of Scientific Realism. 2
বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

8. What do you mean by 'moral obligation'? 2

‘নৈতিক বাধ্যতাবোধ’ বুলিলে কি বুজা?

Or/ নাইবা

What is voluntary action? 2

ঐচ্ছিক ক্ৰিয়া কাক বোলে?

9. Give a concrete example of Inverse variation. 2

বিপৰীতমুখী সহপৰিবৰ্তনৰ এটা বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

10. Why is the idealism of Leibnitz called 'Pluralistic Idealism'? 2

লাইবনিজৰ ভাৱবাদক কিয় ‘বহুত্ববাদী ভাৱবাদ’ বোলা হয়?

Or/ নাইবা

'Esse Est Percipi' – What is the meaning of this statement? 2

‘অস্তিত্ব প্রত্যক্ষ নির্ভৰ’ — এই কথাৰ অৰ্থ কি?

11. State two characteristics of Primary Quality. 2

মুখ্য গুণৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

12. What is 'Working Hypothesis'? 2

‘কাৰ্যকৰী প্ৰকল্প’ কি?

Or/ নাইবা

What do you mean by 'Vera Cause'? 2

‘অস্তিত্বশীল কাৰণ’ বুলিলে কি বুজা?

13. Why is habitual action considered as an object of moral judgement? 2

অভ্যাসজনিত ক্ৰিয়াক নৈতিক অৱধাৰণৰ বিষয়বস্তু বুলি কিয় গণ্য কৰা হয়?

Or/ নাইবা

What is the meaning of 'intention' in Ethics?

2

নীতিবিদ্যাত 'অভিপ্রায়'ৰ অৰ্থ কি?

14. What is induction? State *two* differences between deduction and induction.

2+2=4

আগমন কাক বোলে? নিগমন আৰু আগমনৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

Write *any four* characteristics of Unscientific Induction.

4

অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

15. State the advantages of Experiment.

4

পৰীক্ষণৰ সুবিধা সমূহ উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

What, according to Aristotle, are the different kinds of cause? — Discuss briefly.

4

এৰিষ্টটলৰ মতে কাৰণৰ প্ৰকাৰ কেইটা কি কি? — চমুকৈ আলোচনা কৰা।

16. Write *any four* characteristics of Naive Realism.

4

সৰল বাস্তৱবাদৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

17. Explain briefly the nature of 'Monad' as depicted by Leibnitz.

4

লাইবনিচৰ বৰ্ণনা অনুসৰি 'মনাড'ৰ প্ৰকৃতি চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

What is the essence of Berkeley's Subjective Idealism?

4

বাৰ্কলিৰ আত্মগত ভাববাদৰ মূল কথা কি?

18. Write a brief note on non-moral action. 4

অ-নৈতিক ক্ৰিয়াৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

19. What is 'Crucial instance'? Give an example of crucial instance obtained by experiment. 2+2=4

চৰম দৃষ্টান্ত কি? পৰীক্ষণলব্ধ চৰম দৃষ্টান্তৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

20. Write any four definitions of Religion. 4

ধৰ্মৰ যিকোনো চাৰিটা সংজ্ঞা লিখা।

Or/ নাইবা

Write four characteristics of Religion. 4

ধৰ্মৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

21. What is 'Practical imperfection' of the Method of Agreement? 4

অন্বয়ী প্ৰণালীৰ 'ব্যৱহাৰিক অপূৰ্ণতা' কি?

Or/ নাইবা

Mention two advantages and two disadvantages of the Method of Difference. 2+2=4

ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

22. 'Idealism is best expressed in Hegel's Objective Idealism.' — Explain briefly. 4

'হেগেলৰ বস্তুগত ভাৱবাদৰ মাজেৰে ভাৱবাদৰ পূৰ্ণ প্ৰকাশ ঘটিছে' — চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

23. Distinguish between religion and morality. 4

ধৰ্ম আৰু নৈতিকতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

Or/ নাইবা

'Morality is the source of religion' — Discuss the view. 4

'নৈতিকতাই ধৰ্মৰ উৎস' — এই মতটো আলোচনা কৰা।

24. What is Scientific Induction ? Mention the characteristics of Scientific Induction. 2+4=6

বৈজ্ঞানিক আগমন কাক বোলে? বৈজ্ঞানিক আগমনৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

Define Analogy with an example. Mention its characteristics. 3+3=6

এটা উদাহৰণ সহ সাদৃশ্যানুমানৰ সংজ্ঞা দিয়া। এইবিধ অনুমানৰ লক্ষণ সমূহ উল্লেখ কৰা।

25. Write a note on 'Paradox of Induction'. 6

‘আগমনৰ বিৰোধাভাস’ৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

Or/ নাইবা

What do you mean by Experiment ? Describe its characteristics. 1+5=6

পৰীক্ষণ বুলিলে কি বুজা? পৰীক্ষণৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ আলোচনা কৰা।

26. What are the stages of Hypothesis ? — Explain with examples. 6

প্রকল্পৰ স্তৰ কেইটা কি কি? উদাহৰণ সহ ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

What are the conditions of a legitimate or valid hypothesis ? Explain any two of them. 2+4=6

বৈধ প্রকল্পৰ চৰ্ত সমূহ কি কি? বৈধ প্রকল্পৰ যিকোনো দুটা চৰ্ত ব্যাখ্যা কৰা।

27. Define the Method of Agreement with concrete examples. State two advantages of this method. 2+2+2=6

বাস্তৱ উদাহৰণৰ সৈতে অম্বয়ী প্রণালীৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই প্রণালীৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

Define the Method of Residues with examples. State two disadvantages of this method. 2+2+2=6

উদাহৰণ সহ পৰিশেষ প্রণালীৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই প্রণালীৰ দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

_____ x _____

24. What is Scientific Induction? Mention the characteristics of Scientific Induction. (2+4=6)

বৈজ্ঞানিক কৌশল কী? বৈজ্ঞানিক কৌশলের বৈশিষ্ট্য বর্ণনা করুন। (২+৪=৬)

Or / নাইচ

Define Analogy with an example. Mention its characteristics. (2+3=5)

একটি উদাহরণ সহ তুলনা সংজ্ঞায়িত করুন। এর বৈশিষ্ট্য বর্ণনা করুন। (২+৩=৫)

25. Write a note on Tarsk of Induction. (2)

ইন্ডাকশনের ত্রুটি সম্পর্কে একটি নোট লিখুন। (২)

Or / নাইচ

What do you mean by Experiment? Describe its characteristics. (1+5=6)

পরীক্ষা কী? পরীক্ষার বৈশিষ্ট্য বর্ণনা করুন। (১+৫=৬)

26. What are the stages of hypothesis? - Explain with examples. (2)

হypothesis-এর পর্যায় কী? উদাহরণ সহ ব্যাখ্যা করুন। (২)

Or / নাইচ

What are the conditions of a legitimate or valid hypothesis? Explain any two of them. (2+4=6)

যৌক্তিক বা বৈধ হ্যপোথিসিসের শর্তাবলী কী? এর দুটি শর্ত ব্যাখ্যা করুন। (২+৪=৬)

27. Define the Method of Agreement with concrete examples. State two advantages of this method. (2+2+2=6)

সম্মতি পদ্ধতি সংজ্ঞায়িত করুন। এর দুটি সুবিধা উল্লেখ করুন। (২+২+২=৬)

Or / নাইচ

Define the Method of Residues with examples. State two advantages of this method. (2+2+2=6)

শেষ পদ্ধতি সংজ্ঞায়িত করুন। এর দুটি সুবিধা উল্লেখ করুন। (২+২+২=৬)